

Sygn. akt XVI GC 1330/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 maja 2015 roku

Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy w W., XVI Wydział Gospodarczy

w składzie:

Przewodniczący: SSR Joanna Chała - Małkowska

Protokolant: Aleksander Wertyński

po rozpoznaniu w dniu 20 maja 2015r. w W.,

na rozprawie

sprawy z powództwa **L. S.**

przeciwko (...) **Spółce akcyjnej z siedzibą w W.**

o zapłatę kwoty 60.059,91 zł

I. oddała powództwo;

II. zasądza od powoda L. S. na rzecz pozwanego (...) Spółki akcyjnej z siedzibą w W. kwotę 3.617 (trzy tysiące sześćset siedemnaście) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt. XVI GC 1330/13

UZASADNIENIE

Dnia 21 maja 2013 roku (data wpływu) powód L. S. wniósł o zasądzenie na swoją rzecz od pozwanej (...) spółki akcyjnej w W. kwoty 60.059,91 złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 6 października 2012 roku do dnia zapłaty tytułem wynagrodzenia za wykonane roboty budowlane. Roszczenie opierał na treści art. 6471 § 5 k.c. Jednocześnie domagał się zasądzenia na jego rzecz kosztów procesu. (pозew, k. 3-3v.)

Dnia 29 maja 2013 roku Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy w W., XVI Wydział Gospodarczy, wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym. (nakaz zapłaty, k. 17)

Dnia 21 czerwca 2013 roku (data nadania, k. 81) pozwana wniosła sprzeciw od nakazu zapłaty i domagała się uchylenia go w całości oraz zasądzenia od powoda na rzecz pozwanej kosztów procesu. Pozwana spółka podniosła, iż wykonawca zlecił podwykonawstwo powodowi bez zgody inwestora i w zakresie przekraczającym przedmiot określony w załączniku nr 7 do tej umowy. Dodała, że umowa nie przewidywała możliwości zatrudnienia dalszego podwykonawcy przez podwykonawcę. Wskazała, że nie przedstawiono jej do akceptacji umowy zawartej między (...) S.A. a powodem ani nie poinformowano jej o zakresie robót, jakich miałyby się podjąć powód. Zaznaczyła, że nie miała świadomości, iż powód wykonuje jakiegokolwiek roboty na terenie budowy przedmiotowego zadania inwestycyjnego. Stwierdziła, że wszyscy pracownicy na budowie nosili kamizelki z logo firmy (...) S.A., co uniemożliwiało ich odróżnienie od pracowników wykonawcy. Pozwana podkreśliła, że w sprawie nie zostały spełnione przesłanki solidarnej odpowiedzialności inwestora z art. 6471 § 5 k.c. W końcu podniosła, iż powód w żaden sposób nie udowodnił, że roboty, za które domaga się wynagrodzenia zostały przez niego wykonane i odebrane przez pozwanego. (sprzeciw, k. 24-27)

W odpowiedzi na sprzeciw powód wskazał, że pozwana miała pełną świadomość, że w inwestycję zaangażowani byli podwykonawcy. (odpowiedź na sprzeciw, k. 120-120v.).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Dnia 4 października 2010 roku (...) S.A. w W. zawarła z (...) S.A. w K. umowę o roboty budowlane nr (...). Umowa zawarta została celem budowy dwupoziomowego skrzyżowania drogi z torami kolejowymi w km 27,224 linii kolejowej (...) W.-G. w ciągu ulicy (...) i ulicy (...) w L.. Załącznik numer 7 do tej umowy dokładnie określał części zamówienia przeznaczone do podwykonawstwa. Były to roboty zabezpieczające/ścianka szczelna, roboty elektryczne, telekomunikacyjne, asfaltobetonowe, torowe, rozbiórkowe, zieleni oraz roboty izolacyjne. Katalog ten nie uwzględniał robót zbrojeniowych ani żelbetowych, które miały zostać wykonane siłami własnymi generalnego wykonawcy. (**bezsporne**; poparte: umowa nr (...)/I, k. 37-41; załącznik do umowy, k. 42; warunki ogólne umowy, k. 43-43v.; warunki szczególne umowy, k. 44-58v.; załącznik nr 7 do umowy nr (...)/I, k. 59; zeznania świadka J. K., k. 155-156).

Dnia 21 lutego 2012 roku (...) S.A. w W. zawarła z (...) S.A. w K. umowę nr (...) o dodatkowe roboty budowlane. (**dowód**: umowa nr (...), k. 60-63; opis przedmiotu zamówienia, k. 64-66v.; załącznik nr 4 do umowy nr (...), k. 69)

We wrześniu 2012 roku (...) S.A. w K. zawarła umowę o roboty budowlane z (...) S.A. w W. (wcześniej (...) sp. z o.o. w W.) ustanawiając ją, za zgodą inwestora, podwykonawcą robót. Podwykonawstwo dotyczyło robót żelbetowych, w tym zbrojarskich. Wcześniej, w okresie od lipca do września 2012 roku (...) S.A. działała na budowie bez oficjalnej zgody inwestora. W toku wykonywania umowy generalny wykonawca miał problemy finansowe i nie wypłacał podwykonawcom wynagrodzeń. We wrześniu 2012 roku (...) S.A. złożyła wniosek o upadłość likwidacyjną. (**bezsporne**; poparte: zeznania świadka K. P., k. 136; zeznania świadka S. S., k. 138; zeznania świadka J. K., k. 155).

Dnia 01 sierpnia 2012 roku (...) S.A. w W. zawarła z Ł. S. prowadzącym działalność gospodarczą pod firmą Usługi Budowlane (...) w W. umowę o roboty budowlane (...). Przedmiotem umowy było kompleksowe wykonanie robót zbrojarskich w związku z inwestycją (...) S.A. w W.. (**bezsporne**; poparte; umowa o roboty budowlane, k. 9-11v.)

Od sierpnia do listopada 2012 roku w związku z inwestycją zostały odebrane prace zbrojarskie segmentu nr (...). Prace zostały odebrane przez (...) (...) spółki akcyjnej w W. J. B.. Zgłoszenia wykonania prac dokonał J. K. kierownik budowy ówczesnego generalnego wykonawcy (...) S.A. w K.. W procesie ich wykonania uczestniczyli pracownicy Ł. S.. W czasie robót osoby te nosiły kamizelki z logo spółki (...). (**dowód** : wyciąg z dziennika budowy, k. 70-79v.; zeznania świadka J. K., k. 155-156; umowa o roboty budowlane, k. 9v i 10).

Dnia 31 sierpnia 2012 roku Ł. S. wystawił fakturę obciążającą (...) S.A. na kwotę 72.084,67 zł tytułem wykonania prac zbrojeniowych segmentów 25, 30 i 32. (**dowód**: certyfikat płatności, k. 12; szczegółowe zestawienie ilościowe wykonanych prac, k. 13; ksero kopii faktury VAT nr (...)).

Dnia 3 stycznia 2013 roku został sporządzony aneks do umowy Nr (...), w którym (...) S.A. w W. oraz Ł. S. ustalili cenę jednostkową montażu zbrojeniowego i robót dodatkowych oraz wyznaczyli termin zakończenia robót na dzień 28 lutego 2013 roku. (**dowód**: aneks do umowy, k. 7)

Pismem z dnia 21 marca 2013 roku pełnomocnik Ł. S. wezwał (...) S.A. do zapłaty kwoty 204.283,35 zł. (**dowód**: wezwanie do zapłaty, k. 15; zeznania świadka S. S., k. 138)

Dnia 8 listopada 2012 roku (...) S.A. w W. odstąpiła od umowy zawartej z (...) S.A. w K. z dnia 4 października 2010 roku nr (...). W grudniu 2012 roku głównym wykonawcą inwestycji została (...) S.A. z siedzibą w W.. (**dowód**: oświadczenie z dnia 8 listopada 2012 roku, k. 111-111v.; zeznania świadka K. P., k. 136).

W styczniu 2013 roku (...) S.A. miała problemy z płatnościami dla podwykonawców inwestycji. Wobec powyższego inżynier projektu zwrócił się do inwestora o przejęcie bezpośredniej płatności przez zamawiającego. (**dowód**:

zeznania świadka K. P., k. 136; pismo z dnia 7 lutego 2013r., zestawienie roszczeń, k. 175; pismo z dnia 18 lutego 2013 roku, k. 176)

W czasie realizacji inwestycji ani (...) S.A. ani (...) S.A. nie wnosiły o zatwierdzenie Ł. S. jako podwykonawcy przedmiotowej inwestycji Dopiero pismem z dnia 20 lutego 2013 roku J. K. – będący już wówczas kierownikiem budowy generalnego wykonawcy (...) S.A. w W. wniósł o zatwierdzenie Ł. S. jako podwykonawcy prac zbrojarskich. (**bezsporne poparte**; zeznania J. K., k. 156; zeznania S. S., k. 138; pismo z dnia 20 lutego 2013 roku, k. 177)

W odpowiedzi na powyższe, inwestor wskazał, że do wyrażenia zgody na podwykonawstwo, m. in. Ł. S. brakuje stosownych dokumentów oraz rekomendacji. (**bezsporne poparte**; pismo z dnia 5 marca 2013 roku)

W marcu 2013 roku (...) S.A. w W. nie dysponowała już środkami, które umożliwiłyby jej ukończenie prac zgodnie z zawartą z inwestorem umową. Wobec powyższego od maja 2013 roku generalnym wykonawcą inwestycji zostało przedsiębiorstwo Usług (...) w Z.. W okresie od sierpnia do października 2013 roku podmiot ten zlecał wykonanie niektórych prac Ł. S.. (**dowód**: pismo z dnia 20 marca 2013r., k. 178; zeznania świadka G. C., k. 240).

Ustaleń faktycznych Sąd dokonał w oparciu o dowody z dokumentów w postaci aneksu nr (...) do umowy nr (...) (k.7), umowy o roboty budowlane (...) (k.9-11v.), protokołu-certyfikatu płatności (k.12), szczegółowego zestawienia ilościowego prac (k.13), kserokopii kopii faktury VAT (k.14), wezwania do zapłaty (k.15), umowy nr (...) /I (k. 37-41), załącznika do umowy (k. 42-42v.), warunków ogólnych umowy (k.43-43v.), warunków szczególnych umowy (k.44-58v.), załącznika nr 7 do umowy nr (...) /I (k. 59), umowy nr (...) (k. 60-63v.), opisu przedmiotu zamówienia (k. 64-66v.), pisma z dnia 21 lutego 2012 roku (k. 67), oświadczenia z dnia 21 lutego 2012 roku (k. 68), harmonogramu – załącznika nr 4 (k. 69), wyciągu z dziennika budowy (k. 70-79v.) oraz oświadczenia z dnia 8 listopada 2012 roku (k. 121-121v.), gdyż ich wiarygodność nie była kwestionowana przez żadną ze stron, a ich autentyczność nie budziła wątpliwości Sądu oraz zeznania świadków K. P., S. S., J. K. oraz G. C..

Zeznaniom świadków Sąd dał wiarę w całości. Świadkowie potwierdzili udział poszczególnych podmiotów w procesie inwestycji w L., wzajemne relacje pomiędzy inwestorem, a generalnymi wykonawcami, powody zmian kontrahentów. Byli zgodni również na okoliczność niezgłoszenia powoda Ł. S. jako dalszego podwykonawcy przed rozpoczęciem wykonywania przez niego prac żelbetowych, jak również, braku kompetencji (...) S.A. do ich dalszego zlecenia. Potwierdzili, iż wobec braku sił przerobowych, zgodą inwestora objęte było jedynie dalsze zlecenie prac żelbetowych (...) S.A. w W. przez ówczesnego generalnego wykonawcę (...) S.A. w K.. (...) S.A. miał wykonywać te prace samodzielnie. Świadkowie K. P. oraz S. S. (inżynier projektu) mieli dostęp do pełnej dokumentacji inwestycji, brali udział w spotkaniach koordynacyjnych, kontaktowali się z kierownikiem budowy oraz z majstrem, zatem byli źródłem dokładnych informacji o podmiotach wykonujących inwestycję i przebywających na budowie. Podobnie zeznania J. K., z tą różnicą, iż świadek potwierdził podwykonawstwo powoda na budowie. W dalszych zeznaniach potwierdził jednak powyższe ustalenia, m.in. brak oficjalnego skutecznego zgłoszenia powoda jako podwykonawcy, brak zgody (...) S.A. (jako podwykonawcy (...) S.A.) na dalsze zlecenie prac żelbetowych, nieoficjalne prace (...) S.A. w okresie od lipca do września 2012 roku, kiedy to właśnie doszło do zawiązania umowy z powodem. Zeznania G. C. należało uznać również za wiarygodne. Trzeba jednak zauważyć, że świadek jako kierownik robót Przedsiębiorstwa Usług (...) w Z. nie posiadał wiedzy o zdarzeniach z przed maja 2013 roku i tym samym oświadczenia jego nie przyczyniły się do ustalenia faktów istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy.

W sprawie bezsporne było, że (...) S.A. w W. zawarła z (...) S.A. umowę o roboty budowlane i szczegółowo określiła zakres robót, które mogły zostać zleczone podwykonawcom. Co do zakresu tych robót nie było sporu – nikt nie kwestionował treści załącznika nr 7 do umowy o roboty budowlane z 4 października 2010 roku. Bezsporne było, że (...) S.A. za wiedzą i zgodą inwestora zleciła podwykonawstwo części robót żelbetowych i zbrojeniowych (...) S.A., która z czasem zastąpiła (...) S.A. na pozycji generalnego wykonawcy tej inwestycji. Spór między stronami koncentrował się wokół ustalenia czy powód - Ł. S., działał na budowie inwestora, jeżeli tak to w jakim charakterze, jakie wykonał prace, jaka była ich wartość i czy należy mu się za tę pracę wynagrodzenie od inwestora projektu.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 647 k.c. przez umowę o roboty budowlane wykonawca zobowiązuje się do oddania przewidzianego w umowie obiektu, wykonanego zgodnie z projektem i z zasadami wiedzy technicznej, a inwestor zobowiązuje się do dokonania wymaganych przez właściwe przepisy czynności związanych z przygotowaniem robót, w szczególności do przekazania terenu budowy i dostarczenia projektu, oraz do odebrania obiektu i zapłaty umówionego wynagrodzenia.

Nie ma wątpliwości, że pozwana spółka zawarła umowy o roboty budowlane kolejno z trzema podmiotami. W toku realizacji inwestycji działało kolejno trzech generalnych wykonawców. Od dnia 4 października 2010 roku do grudnia 2012 roku generalnym wykonawcą była (...) S.A., następnie od grudnia 2012 roku do maja 2013 roku - (...) S.A., zaś od maja 2013 roku - Przedsiębiorstwo Usług (...) w Z..

W myśl Art. 647§1 k.c. w umowie o roboty budowlane, o której mowa w art. 647 k.c., zawartej między inwestorem a wykonawcą (generalnym wykonawcą), strony ustalają zakres robót, które wykonawca będzie wykonywał osobiście lub za pomocą podwykonawców.

Z umowy o roboty budowlane nr (...) z dnia 4 października 2010 roku jasno wynika zakres robót, które (...) S.A. miała wykonać osobiście oraz tych które miały zostać zlecone podwykonawcom. Załącznik nr 7 wskazywał, że do podwykonania przeznaczone były wyłącznie: roboty zabezpieczające/ ścianka szczelna, roboty elektryczne, telekomunikacyjne, asfaltobetonowe, torowe, rozbiórkowe, izolacyjne oraz zieleni. Roboty zbrojeniowe i żelbetowe miały zostać wykonane wyłącznie siłami własnymi generalnego wykonawcy. Ponieważ sytuacja finansowa (...) S.A. uległa pogorszeniu i spółka potrzebowała wsparcia przy realizacji projektu, niezbędne było zatrudnienie podwykonawcy.

Art. 647§2 k.c. stanowi, że do zawarcia przez wykonawcę umowy o roboty budowlane z podwykonawcą jest wymagana zgoda inwestora. Jeżeli inwestor, w terminie 14 dni od przedstawienia mu przez wykonawcę umowy z podwykonawcą lub jej projektu, wraz z częścią dokumentacji dotyczącą wykonania robót określonych w umowie lub projekcie, nie zgłosi na piśmie sprzeciwu lub zastrzeżeń, uważa się, że wyraził zgodę na zawarcie umowy. § 3. Do zawarcia przez podwykonawcę umowy z dalszym podwykonawcą jest wymagana zgoda inwestora i wykonawcy. Przepis § 2 zdanie drugie stosuje się odpowiednio.

Wobec faktu, że (...) S.A. nie dysponowała już zasobami, które umożliwiłyby jej wykonanie założeń inwestycji, za wiedzą i zgodą inwestora, została zawarta umowa z podwykonawcą – (...) S.A. Od września 2012 roku podwykonawca zajmował się pracami zbrojarskimi i żelbetowymi, na co inwestor wyraził zgodę. W tym czasie (...) S.A. nie zgłaszała inwestorowi podwykonawcy w postaci Ł. S.. Nie zostało również w żaden sposób wykazane, aby zgłoszenia takiego dokonała (...) S.A. w W..

Z materiału dowodowego wynika, że umowa o roboty budowlane między (...) S.A. a Ł. S. została zawarta dnia 01 sierpnia 2012 roku. We wskazanym okresie generalnym wykonawcą inwestycji była (...) S.A., zaś (...) S.A. działała jako jej „podwykonawca” bez zgody inwestora. Oficjalna zgoda na roboty (...) S.A. została wyrażona przez inwestora dopiero we wrześniu 2012 roku. Żaden ze świadków nie potwierdził zgody inwestora (wyrażonej w jakiegokolwiek innej formie niż pisemna) na wcześniejsze prace (...) S.A. do września 2012 roku. Kierownikiem budowy z ramienia (...) S.A. był w tym czasie J. K.. To on zgłaszał inwestorowi do odbioru prace w zakresie prac żelbetowych segmentów 25-32 w okresie od sierpnia do listopada 2012 roku. Świadek co prawda akcentował wiedzę inwestora w zakresie podwykonawstwa powoda, jednakże sam zeznał, iż o wszystkim dowiedział się dopiero we wrześniu 2012 roku, kiedy to (...) S.A. zgłosiła wniosek o upadłość. Wtedy to podjęto decyzję o kontynuowaniu rozpoczętych prac i powierzeniu ich dalszemu wykonawcy (...) S.A. z siedzibą w W., również w zakresie prac żelbetowych. Jedynie z powyższego nie sposób wyprowadzić wniosku, iż inwestor – pozwany w sprawie, wyraził w sposób dorozumiany zgodę na zaakceptowanie dalszego podwykonawcy – powoda w sprawie. Jedynym wykonawcą do września 2012 roku w

zakresie prac żelbetowych – co zostało potwierdzone w sprawie, był (...) S.A. w K.. (...) S.A. wykonywał jakieś prace, to bez wykazanej w sprawie zgody i wiedzy inwestora. Świadek zeznał również, iż powód był dalszym wykonawcą generalnego wykonawcy (...) S.A. Ten ostatni generalnym wykonawcą stał się dopiero w grudniu 2012 roku. Poza tym, wszyscy świadkowie potwierdzili, iż (...) S.A. jako dalszy wykonawca (...) S.A. nie miał zgody na dalsze zlecenie prac. Świadek K. P. wprost zeznał (k. 136), iż możliwość taką (...) S.A. sama wykreśliła z umowy. Wiedzę o podwykonawcach świadek uzyskał od J. K., który „jak już wspomniano – sam o powyższym dowiedział się we wrześniu 2012 roku.

Z powyższego wynika, że dnia 01 sierpnia 2012 roku (...) S.A. zawarła z powodem samodzielną i niezależną od inwestora umowę o roboty budowlane, nie zaś o podwykonawstwo. Nawet jeśli by uznać, iż dnia 01 sierpnia 2012 roku doszło do zawarcia umowy podwykonawcy z dalszym podwykonawcą, o której mowa w art. 6471§ 3 k.c., dla jej ważności, nie została spełniona przesłanka „zgody inwestora”. Jeśli prace w zakresie segmentów 25-32 były faktycznie wykonywane przez Ł. S. to bez wiedzy i zgody inwestora. Dopiero pismem z dnia 20 lutego 2013 roku, a więc około pół roku zawarciu przedmiotowej umowy, (...) S.A. wystąpiła do S. S. o zatwierdzenie prac zbrojarskich wykonywanych przez firmę (...) w W.. W odpowiedzi na powyższe, (...) S.A. wyraźnie zmanifestowała zachowanie odmienne od zgody lub milczenia, o którym stanowi kodeks cywilny. Dnia 5 marca 2013 roku inwestor wskazał, że do podjęcia decyzji w sprawie uzgodnienia podwykonawcy niezbędne jest uzupełnienie brakujących dokumentów oraz załączenie rekomendacji. W ocenie Sądu nie zostało w sprawie wykazane, aby inwestorowi została przedłożona umowa z podwykonawcą lub jej projekt. Z powodu nieudowodnienia przedłożenia inwestorowi odpowiednich dokumentów oraz wobec wyraźnego sprzeciwu inwestora Sąd uznał, że (...) S.A. w W. nie wyraziła zgody na zawarcie przez (...) S.A. umowy z podwykonawcą. Nadto wystąpienie o zgodę na zawarcie umowy o podwykonawstwo nastąpiło już po zawarciu umowy oraz po wykonaniu przez podwykonawcę robót i wystawieniu przez niego faktury VAT. Wydaje się, że na tym etapie inwestor nie mógł już wyrazić zgody na zawarcie umowy, ale mógł jedynie zatwierdzić zaistniały stan rzeczy w postaci dokonania robót, czego nie uczynił.

Wymóg uzyskania zgody inwestora jest dla stron bezwzględnie wiążący i obowiązek ten nie może być zmieniony w drodze innych postanowień umowy. Uchybienie temu obowiązkowi powoduje nieważność umowy w części dotyczącej powierzenie jej wykonywania podwykonawcy, nieobjętej zgodą uprawnionych podmiotów (art. 6471§ 6 k.c.). Należy zgodzić się z poglądem, iż podwykonawcy działają w sferze interesu prawnego inwestora i wykonują roboty dotyczące jego przedmiotu majątkowego. Dlatego pominięcie zgody inwestora powodowałoby naruszenie jego interesu, a w szczególności utratę jego wpływu na sposób wykonywania zobowiązania. Jednocześnie kontrowersje budzi charakter odpowiedzialności inwestora wobec podwykonawcy. (T. Sokołowski, Komentarz do art. 6471k.c.)

W związku z powyższym Sąd stwierdził, że umowa o roboty budowlane zawarta między (...) S.A. a Ł. S. jest nieważna, ponieważ zawarta została bez zgody inwestora. Po ustaleniu powyższego Sąd rozważał, czy nieważność umowy uwalnia inwestora od odpowiedzialności za zobowiązania finansowe wobec podwykonawcy.

Zgodnie z art. 6471 § 5 k.c. zawierający umowę z podwykonawcą oraz inwestor i wykonawca ponoszą solidarną odpowiedzialność za zapłatę wynagrodzenia za roboty budowlane wykonane przez podwykonawcę.

Istnieją dwie odmienne koncepcje rozumienia odpowiedzialności inwestora za dług wobec podwykonawcy. W doktrynie i orzecznictwie przeważa pogląd, iż inwestor odpowiada wobec podwykonawcy jak za dług cudzy i tylko wtedy, gdy wyraził zgodę na umowę wykonawcy z podwykonawcą. W przypadku wyrażenia zgody na umowę o podwykonawstwo po stronie inwestora powstanie odpowiedzialność solidarna za dług cudzy. Za tym poglądem opowiedział się Sąd w niniejszej sprawie. Sąd podzielił zapatrywanie Sądu Najwyższego wyrażone w uzasadnieniu wyroku z dnia 5 września 2012 roku, sygn. akt IV CSK 91/12, w którym Sąd Najwyższy wskazał, że „następstwem zgody inwestora na zawarcie umowy między wykonawcą a podwykonawcą jest powstanie po jego stronie ustawowej, solidarnej odpowiedzialności za cudzy dług. Odpowiedzialność ta ma charakter gwarancyjny, gdyż nie jest wynikiem wspólnej lub jednakowej sytuacji dłużników, ani udziału w odpowiedzialności za tę samą szkodę, tylko - powstając z mocy przepisu szczególnego *ius cogens* - prowadzi do dodatkowej gwarancji uzyskania świadczenia przez wierzyciela. Istotną cechą tej solidarności nie jest zobowiązanie inwestora do spełnienia świadczenia, tylko ponoszenie przez niego odpowiedzialności za spełnienie świadczenia”. Stanowisko to znalazło swoje odzwierciedlenie w serii orzeczeń sądów

apelacyjnych. I tak „teorię odpowiedzialności inwestora za dług cudzy” zaaprobował Sąd Apelacyjny w W., w wyroku z dnia 10 stycznia 2013 roku, sygn. akt I ACa 792/12 (LEX nr 1294858); Sąd Apelacyjny w Szczecinie w wyroku z dnia 28 lutego 2013 roku, sygn. akt I ACa 705/12 (LEX nr 1344201); Sąd Apelacyjny w P. w wyroku z dnia 18 grudnia 2013 roku, sygn. akt I ACa 1031/13 (LEX nr 1416226) oraz Sąd Apelacyjny w R. w wyroku z dnia 27 lutego 2014 roku, sygn. akt I ACa 467/13 (LEX nr 1474764). Ponieważ w niniejszej sprawie nie było skutecznej zgody na dopuszczenie powoda do podwykonawstwa, odpowiedzialność pozwanej za dług cudzy nie powstała.

Część doktryny prezentuje pogląd, że solidarna odpowiedzialność inwestora nie jest zależna od jego zgody na zawarcie umowy z podwykonawcą, ale od zdarzenia w postaci faktycznego wykonania robót przez podwykonawcę. Wskazuje się, że recypientem i wzbogaconym z tytułu działań podwykonawcy nie jest wykonawca, ale inwestor, który wobec tego odpowiada za dług własny a nie cudzy. Chociaż Sąd w pełni podzielił pierwszą z analizowanych koncepcji, chce dodatkowo podkreślić, że nawet w obliczu przyjęcia drugiej koncepcji, żądanie powoda nie mogłoby zostać uwzględnione. Zgodnie z zapatrywaniami zwolenników odpowiedzialności inwestora za dług własny odpowiedzialność ta opiera się na art. 6471 § 5 k.c. w zw. z art. 6471 § 1 k.c., wobec czego odpowiedzialności tej nie można rozpatrywać w oderwaniu od umowy inwestora z generalnym wykonawcą. W konsekwencji odpowiedzialność inwestora dotyczy wyłącznie robót określonych w umowie „podstawowej” o roboty budowlanej zawartej między inwestorem a wykonawcą. Oznacza to, że inwestor nie odpowiada za wykonanie robót, które nie zostały objęte „podstawową” umową z wykonawcą. Dla powstania odpowiedzialności inwestora niezbędne jest wykonanie przez podwykonawcę robót zgodnych z ustalonymi między inwestorem a wykonawcą zakresem umowy o roboty budowlane. (T. Sokołowski, Komentarz do art. 6471 k.c.) W niniejszej sprawie zakres umowy zawartej między pozwaną a (...) S.A. jest niesporny i dowodzą go znajdujące się w aktach sprawy dokumenty. W myśl tej „podstawowej” umowy o roboty budowlane - roboty zbrojeniowe i żelbetowe mogła wykonywać wyłącznie (...) S.A., później (...) S.A. W sierpniu 2012 roku wyłącznie zakres robót wskazany w załączniku nr 7 mógł zostać zlecony podwykonawcom, chociaż stało się inaczej. W ocenie Sądu treść umowy podstawowej wskazywała, że roboty żelbetowe muszą być wykonywane przez generalnego wykonawcę i wyłączona była możliwość angażowania podwykonawców. Sąd stwierdził, że odpowiedzialność inwestora nie może dotyczyć zakresu, który usunął on z katalogu prac przeznaczonych do podwykonawstwa. Należy wskazać, że wykonanie robót żelbetowych siłami podwykonawców nie zostało objęte zakresem umowy, dlatego nie sposób obarczać inwestora odpowiedzialnością za ich bezpośrednie finansowanie.

Nadto w toku postępowania dowodowego nie została przedłożona Sądowi umowa zawarta między (...) S.A. a (...) S.A. ani późniejsza umowa (...) S.A. z inwestorem, co spowodowało problem w zakresie ewentualnego ustalenia odpowiedzialności inwestora. Hipotetyczna odpowiedzialność inwestora dotyczyć by mogła tylko robót faktycznie wykonanych a nie wszystkich zakontraktowanych. Punktem wyjścia dla ustalenia odpowiedzialności inwestora jest porównanie robót wykonanych przez podwykonawcę, treści umowy wykonawcy z podwykonawcą oraz wysokości całego wynagrodzenia wykonawcy. Wynagrodzenie podwykonawcy musi pozostawać w proporcji do wynagrodzenia wykonawcy należnego za całość prac budowlanych. W sprawie niemożliwe było ustalenie zakresu robót zleconych (...) S.A. działającemu jako podwykonawcy ani jako generalnemu wykonawcy. Nadto zakres prac zleconych Ł. S. jest określony lakonicznie. Umowa zobowiązuje podwykonawcę do kompleksowego wykonania robót zbrojarskich z powierzonego materiału (§ 1 ust. 1 umowy) oraz dzieli pracę na dwa etapy, z czego pierwszy dotyczy segmentów od 24 do 33 (§ 2 umowy). Jednocześnie Ł. S. przedstawił na poparcie swojego żądania fakturę opiewającą na kwotę 72.084,67 zł, protokół – certyfikat płatności na kwotę 85.059,91 zł, zaś pozwem dochodził zapłaty 60.059,91 zł. Zgodnie z art. 6 k.c. ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. Art. 232 zd. 1 k.p.c. stanowi, że strony są obowiązane wskazywać dowody dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawnej. W ocenie Sądu kwoty te nie zostały w żaden sposób omówione, nie wskazano dlaczego powód dochodził akurat żądanej kwoty i jaka zachodzi relacja między jego żądaniem, wykonanymi robotami, a wypłaconym lub niewypłaconym mu wynagrodzeniem. W konsekwencji niemożliwe było stwierdzenie wartości wykonanych przez powoda prac ani porównanie zakresu robót zleconych (...) S.A. oraz Ł. S., a tym samym ustalenie w jakim zakresie inwestor ewentualnie by odpowiadał.

Podsumowując, umowę o roboty budowlane zawartą między powodem a (...) S.A. należało uznać za nieważną. Okoliczność ta sprawiła, że Sąd nie mógł uznać powoda za podwykonawcę pozwanej w rozumieniu kodeksu cywilnego. Jednocześnie Sąd zważył, że ewentualna odpowiedzialność pozwanej wobec powoda miałaby charakter odpowiedzialności za dług cudzy. Odpowiedzialność taka jednak nie powstała wobec braku zgody inwestora na zaangażowanie powodowego podwykonawcy. Nawet zaś w przypadku podzielenia koncepcji odpowiedzialności inwestora za dług własny, niemożliwym byłoby uwzględnienie powództwa wobec faktu, że inwestor wyłączył z zakresu umowy o roboty budowlane możliwość podwykonania robót żelbetowych. Nadto nie został wykazany zakres ani wartość wykonanych przez powoda robót. Mając powyższe na uwadze Sąd stwierdził, że Ł. S. nie przysługuje od pozwanej żądana przez niego kwota.

Orzekając o kosztach postępowania Sąd oparł się na treści art. 98 § 1 k.p.c., zgodnie z którym strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony. Ponieważ w niniejszej sprawie stroną przegraną jest powód, powinien on zapłacić pozwanemu kwotę 3.617,00 zł, tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego pozwanej wraz z opłatą skarbową (§ 6 pkt 5 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu).

W związku z powyższym i na mocy wskazanych przepisów prawa, Sąd orzekł jak w sentencji wyroku.